JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Välisministeerium
vminfo@mfa.ee

Teie 17.04.2026 nr 15.2-1/2473

Meie 19.11.2026 nr 11-3/3316-2

Vastus VÄM-le rahvusvahelise kriminaalkohtu teemal

Lugupeetud minister

Täname Välisministeeriumi ettepaneku eest edendada koostööd rahvusvaheliste kohtute ja tribunalidega. Justiits- ja Digiministeerium toetab Eesti pikaajalist eesmärki tugevdada rahvusvahelist õigust ja võidelda karistamatusega. Oleme valmis alustama läbirääkimisi karistuste täideviimist käsitlevate raamlepingute sõlmimiseks Rahvusvahelise Kriminaalkohtu ja Kosovo erikohtuga, samuti tulevikus ka Ukraina vastu toime pandud agressioonikuriteo eritribunaliga.

Raamlepingud võimaldavad luua edasiseks koostööks selge õigusliku aluse, tuginedes Eesti senisele kogemusele rahvusvahelise tribunali ja selle järelmehhanismi poolt süüdimõistetud isikute karistuste täideviimisel Eesti vanglates. Peame vajalikuks tagada, et raamlepingute sõlmimisega ei kaasneks Eestile kohustust süüdimõistetud isikuid vastu võtta ning iga isiku vastuvõtmine eeldaks Eesti eraldi nõusolekut.

Edasise koostöö kavandamisel tuleb aga arvestada karistuste täideviimise praktiliste tingimuste ja ressursivajadusega. Vabade vanglakohtade olemasolu ei tähenda, et olemas on ka kõik nende isikute karistuste täideviimiseks vajalikud ressursid. Senise kogemuse põhjal kaasneb rahvusvaheliste tribunalide poolt süüdimõistetud isikute kinnipidamisega tavapärasest suurem haldus-, julgeoleku-, tervishoiu- ja tugiteenuste koormus. Muu hulgas tuleb arvestada suhtlusega välisriikide ametiasutuste, saatkondade, konsulaarametnike ja teiste partneritega ning rahvusvahelise järelevalve, tõlketeenuste, tervishoiuteenuste ja kinnipeetavate lähedastega suhtlemise korraldamisega. Seetõttu võib ka väikese arvu isikute vastuvõtmine eeldada märkimisväärseid lisaressursse.

Koostöö edasist kavandamist silmas pidades selgitame, et vajalike ressursside puudumise tõttu ei ole Eestil lähiaastatel võimalik tõenäoliselt täiendavaid süüdimõistetud isikuid oma vanglatesse vastu võtta. See ei vähenda meie valmisolekut raamlepingute üle läbirääkimisi pidada ja koostööd arendada, juhuks kui vastav vajadus ja võimalus peaks tulevikus tekkima. Edaspidi saab iga isiku vastuvõtmise võimalust hinnata eraldi, lähtudes kinnipidamise tingimustest, julgeoleku- ja tervishoiuvajadustest ning vajalike vahendite olemasolust.

Tunnistajakaitset käsitlevate kokkulepete sõlmimise võimaluste ja tingimuste osas Justiits- ja Digiministeerium seisukohta ei saa võtta, kuivõrd nende lepingute sõlmimiseks tuleb välja selgitada Siseministeeriumi ning Politsei- ja Piirivalveameti seisukoht ja nende võimalused vastavaid teenuseid tagada.

Läbirääkimiste alustamiseks palume võimalusel esitada Justiits- ja Digiministeeriumile asjaomaste kohtute ja tribunalide mudellepingud, mille saaksime võtta läbirääkimiste aluseks ja lepiksime seejärel koostöös Välisministeeriumiga kokku raamlepingute ettevalmistamise ja läbirääkimiste edasised sammud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Maarja Kerner-Ader 5854 3813
Maarja.Kerner-Ader@justdigi.ee